

'Ze zijn ons alweer vergeten'

Dit jaar werd de gaswinning in Groningen stopgezet. Winfried Baijens spreekt in *Gronings gas: toen, nu, straks* met betrokkenen over het verleden, heden en toekomst van het Gronings gas en de Nederlandse energievoorziening.

Op 1 oktober werd de gaskraan in Groningen dichtgedraaid, nadat het kabinet in april dit jaar had besloten de gaswinning uit het Groningenveld definitief te beëindigen. Groot feest dus in de provincie zou je verwachten, na jaren van aardbevingen en gesteggel over schadevergoedingen. Maar nee. “Ze kunnen wel zeggen dat er hier nooit meer gas gewonnen wordt, maar daar geloven wij geloven niets van”, zegt molenaar Ida Wierenga-Spijk (76) van molen De Goliath bij de Eemshaven. “Laatst hadden we nog een aardbeving van 2,2 op de schaal van Richter. Mijn vertrouwen in de overheid is voorgoed geschaad.” Het verhaal van het Groningse gas begon in mei 1959. Bij Slochteren werd een gasbel ontdekt; met zo'n

2800 miljard kubieke meter aan winbaar gas was het zelfs een van grootste ter wereld. Nederland stapte van steenkool massaal over op het aardgas, ook Ida. “We gingen koken op gas, kregen nieuwe kooktoestellen. Ja, dat was fijn.”

Welvaart

Nederland verdiende zo'n 400 miljard euro aan het gas. De overheid gebruikte het geld om een groot deel van de welvaartsstaat op te bouwen en prestigieuze projecten als de stormvloedkering te realiseren. Al in de jaren 70 voelde Ida de aarde onder haar bewegen. “De overheid zei toen: ‘Dat zijn vliegtuigen die door de geluidsbarrière gaan.’ Men ontkende glashard dat het door de gaswinning kwam.”

Vanaf de jaren 80 kwamen die bevingen vaker voor en erkende ook Den Haag dat ze een gevolg waren van de gaswinning. Ondertussen bleven de pompen gewoon draaien. En toen werd het 16 augustus 2012. Ida gaf die avond in De Goliath een cursus aan aspirant-molenaars. “We zaten aan tafel toen alles begon te schudden. We hoorden knallen en kraken, balken scheurden. Geschrokken renden we naar buiten. De Duitse radio meldde dat er een aardbeving had plaatsgevonden, iets wat het KNMI ontkende.” Deze aardbeving, die een kracht had van 3,6 op de schaal van Richter en de geschiedenis inging als ‘de klap bij Huizinge’, had in de molen haar servies vernield en scheuren veroorzaakt in het stucwerk. Een taxateur van de

verzekering kwam de schade openen. “Hij vroeg: ‘Is dit niet gewoon achterstallig onderhoud?’ Ik was zo boos. We hebben jaren moeten vechten om alles vergoed te krijgen.”

Ze was niet de enige bij wie het zo liep, er waren duizenden gedupeerden die hetzelfde lot trof. “Als dit in het westen was gebeurd, was er meteen een oplossing geweest. Zo voelden we dat allemaal.” De uitgesproken Ida ging de barricaden op en werd een bekend gezicht in de strijd tegen de gaswinning. Het deed haar gezondheid geen goed.

Geld boven veiligheid

De Groningse protesten resulteerden in 2019 in een parlementaire enquête. In februari 2023 presenteerde de commissie-Van der Lee haar conclusie: bij de gaswinning was geld verdienen boven de veiligheid van de Groningers gegaan. Sluiting van het gasveld was onontkoombaar. Inmiddels haalt Nederland het gas elders vandaan. Na het wegvallen van Russisch gas in 2022 door de oorlog in Oekraïne steeg ook Ida's energierekening fors. “Maar daarvan heeft iedereen last, en dat werd ook financieel gecompenseerd.” Alles beter dan opnieuw gas winnen in Groningen, een optie die sommigen

‘Veel mensen weten nog steeds niet dat wij hier echte aardbevingen hebben gehad’

destijds opperden. Dat maakt haar boos. “Veel Nederlanders weten nog steeds niet dat wij hier échte aardbevingen hebben gehad. Ze zeggen: ‘Er is toch nergens een huis ingestort of iemand omgekomen?’ Moeten er dan eerst doden vallen? Ze realiseren zich niet wat wij hebben meegemaakt. Ander nieuws overheerst nu, zoals de

herverkiezing van Trump en de oorlog in het Midden-Oosten. Wij zijn weer vergeten, is mijn gevoel.”

Haar schade mag dan vergoed zijn, met haar wantrouwen jegens de overheid zal het nooit meer goedkomen. “Ik heb zo'n vreemd gevoel aan alles overgehouden. Veel mensen die voor de enquêtecommissie verschenen, leden aan geheugenverlies. Ze moeten hebben geweten dat de gaswinning schades zouden veroorzaken, maar ze ontkenden alles of waren dingen vergeten. Na Huizinge in 2012 werd zelfs méér gas uit de bodem gehaald. Niemand hield rekening met wat dat met ons Groningers deed.”

Ook in haar omgeving is geen sprake van opluchting. “Slechts een klein deel van de gedupeerden heeft nu een nieuwe, stevige woning. Velen wonen al jaren in wisselwoningen en hebben nog geen zicht daarop. Hun kinderen worden ziek, want die tijdelijke huizen zijn slecht geïsoleerd en gehorig. Ze hebben geen normaal leven meer. Onze zorgen zijn dus nog lang niet voorbij. Sommigen zeggen dat we nog vijftig jaar last zullen hebben van die aardbevingen. Ja, ooit zal het ophouden, maar dat ga ik niet meer meemaken.”

► GRONINGS GAS: TOEN, NU, STRAKS | NPO 2 | NOS | 18.25

